

Şanama / poema

Category: Kitapcy, Poemalar
написано kitapcy | 22 января, 2025
Şanama / poema

ŞANAMA

■ Akyl-paýhasyň tarypy

Wagt boldy gürrüň berse bir dana,
Indi paýhas hakda ähli merdana.

Paýhas waspyn edip dilden dür saç sen,
Hekaýatyň bilen illeri guç sen.

Dünýäde paýhasdan gymmat näme bar?
Şöhrat oňa, hemme zatdan ol derkar

Paýhas öňbaşçydyr, ganynda gezer,
Ýerr düş, göge uç ýanynda gezer.

Gussany lezzeti bildirýän hem şol,
Adamy peseldýän, galdyrýan hem şol.

Ak ýürekli adam oýlanman bilmän,
Ýaşan bilmez, şoňa men güwä geçýän.

Eşdipmidiň hakykatçy ynsana,
Akyl berip, şeýle diýdi bir dana:

''Ýedi ölçäp, bir kes'' diýen nakyly,
Bilmedik öküner ýokdur aklyly.

Akylla ol tentek däli görüner,
Ýakynna-da ol ýat ýaly görüner''.

Paýhas dosty hormatlanar her ýerde.
Akylsöýmez galar elmydam derde.

Bilseň akyl kalbyň gözi bolýandyr,

Göz bolsa älemi görüp bilýändir.

Bar zatdan öň dörän akyldyr-akyl.
Ýüregiň penasy, goragydyr ol.

Ýürek duýar haýyr, şeri belany,
Gözleriň gulagyň, diliň biläni.

Akyl tarapyna kim şöhrat goşar?
Men taryp ederdim, ýöne kim düşer?

Eý görüp, paýhasa eýer hemişe
Zeýrenme akyllly edilen işe.

Ýol tap diňlemäge danalaň sözün,
'Ylym, bilim' diýip aýlan ýer ýüzün.

Bilenňi gaýgyрма, bar kişä ýetir,
Gowuja biljekmi, ymykly otur:

Bilip diňe söz daragtyň baldagyn,
Düýpli bilýändirin diýen bolmagyn.

ÝYLAN ŞEKILLI ZAHHAK ŞA HAKYND A HEKAÝAT

Zahhak hem onuň kakasy hakynda

Ol zamanlar biri geçenmiş ýaşap,
At oýnaýan çöl* ekeni ýurdy sap.

Hudaýjoşluk bilen şalyk sürüpdir,
Haka uýup, mürewwet iş görüpdir.

Adalatly şanyň ''Mardosdy'' ady,
Il öňünde köp uludy şöhrady.

Binogsan häkimdi, sahydy gaty,
Ýer göge sygmazdy dowardyr aty.

Ol asyllly şanyň bir ogly bardy,
Şa ogluny janyndan eý görýärdi.

Zahhak ol şanyň oglunyň ady,
Batyrgaýdy gaýgyrmazdy hiç zady.

Gije-gündiz ýatman jana dözerdi,
Gan däl mertlik gözläp etly gezerdi.

Onuň dosty bolup ir bilen bir gün,
Gök otlukda çykdy öňünden melgun.

Ikisi gyzygyp, köp gürrüň etdi,
Ahyr melgun ýigdiň pyglyn üýtgetdi.

Melgun diýdi: ''Kasam etseň, men keyin,
Saňa birje gepi beýan edeýin''.

Oýlanman ölçermän türkana ýigit,
Onuň emrin berjaý etdi şol wagt:

''Eger men paş etsem syryňy seniň,
Ömürha bigaýrat boldugym meniň''

Melgun diýdi: ''Aç gözüňi, pikir ber,
Sen barkaň ikinji şa kime derkar?

Wagt jomart bakýar gury häkime!
Seniň bolsa hiç erkiň yok höküme.

Eýele-de tagty, git diý ataňa,
Şa jygasy diňe mynasyp saňa!

Zahhak geýdi birden gaýgy donuny
Dökmek islemedi ata ganyny.

Diýdi: ''Seniň munyň ýaramaz akyl,
Başga maslahat tap ýa ýoldan çekil''.

Melgun diýdi: ''Bozsaň ähti peýmany,
Elhenç jeza çekip gynarsyň jany.

Işiň gaýdyp, ömrüň bişöhrat ötet,
Ataň hormat bilen şöhrata ýeter.

Şeýdip ol pälwana toruny atdy,
Şeýdip hilesine ol boýun etdi.

'Nähili edeýin?' diýdi ýaş arap,
Melguna bir mömin gul deýin garap.

Melgun diýdi: 'Gorkma bilýärin tärin,
Howlukma, başyňy göge götergin.

Mardosyň ajaýyp çarbagy bardy,
Şonda gezim edip, göwün açýardy.

Hormatly hökümdar turup daň bilen,
Namaz şaýyn tutunardy öň bile.

Mardos бага gelip täret kylardy,
Çal hyzmatkär şemi alyp gelerdi.

'Şa ýykylsyn' diýip hilegär melgun,
Ýoluna gürp gazdy, geldi-de ol gün.

Daňdan arap şasy ýöneldi бага,
Täret kylyp, däbin berjaý etmäge.

Hökümdar ýykylady şol gürpe taýyp,
Şeýdip bu dünýäden boldy ol gaýyp

Güpbassyny gumdan dolduraga-da,
Düzläp çykdy haýyn Melgun şo bada.

Ganhör Zahhak atasyny öldürdi,
Şeýdip tagta çykdy, göwün güldürdi.

*At oýnaýan çöl □ Gadymy eýranlylar arap ýurduny şeýle
atlandyrýar ekeni.

Poemalar